

De Meester en de Muis

Alexander Freiberg

© Alexander Freiberg 2024

Titel: De Meester en de Muis

Auteur: ALEXANDER FREIBERG

Vertaling: EMMA MOURITS

Omslag: JEROEN VAN DER STARRE

Taalkundige bijdrage:

SITA RITSMA

SASKIA SCHRÖEDER

WESSEL HENNY

Uitgeverij U2pi, Den Haag, www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: JouwBoekdrukkerij.nl

ISBN 978 94 9336 424 0

NUR 300

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de auteur.

INHOUD

1. Het begin van mijn carrière als schrijver	7
2. De muis wordt naar de uitgeverij geroepen	15
3. De eerste ontmoeting met de Uitgever	20
4. De muis keert terug naar huis	32
5. De eerste poging van de muis om te schrijven	43
6. De muis stelt een werkplan op	52
7. De tweede ontmoeting met de Uitgever	56
8. Wat het betekent voor een muis om een boek te schrijven	62
9. De muis pakt het aan vanaf het allereerste begin. De eerste dag van de Beschaving	65
10. De medebroeder-muis - Meester Gekartelde Oren - en de theorie van de glimlach	80
11. De blauwe ratten en de theorie van de kunst	87
12. Huilen of niet huilen	104
13. Mensen zijn een stel merkwaardige schepsels en bijzonder gevaarlijk voor muizen	112
14. De humor bij de mensen is niet zoals die bij de muizen	127
15. Wat denkt een schrijver-muis over de waarheid	138
16. Enigerlei over de geschiedenis van juwelen	146
17. Literatuur, geschreven door mensen, is niet serieus te nemen	157
18. Alleen muizen begrijpen muziek echt	172
19. Wat heldendom betekent voor een muis, en het verhaal van een heldhaftige regenworm	200
20. De gedachten en de aforismen van de muis	222
21. De liefde voor het roemrijke verleden	236
22. De dieren zijn gefascineerd door alles wat uitzonderlijk is	245

23. De hartstocht voor het rollen van ronde voorwerpen	261
24. Een buitengewoon merkwaardige ziekte	274
25. De humor of de mishandeling van anderen	287
26. Dieren hebben vaak heel merkwaardige ideeën	302
27. De blauwe ratten en de theorie van de ziel: wie heeft er wel een ziel en wie niet	306
28. De passie van dieren voor wapens	327
29. De groene kamelen en de ethische kwesties	339
30. De dommen betalen zelfs voor het krabben van hun rug	361
31. Geluk hangt alleen maar af van de lengte van je staart	371
32. Hoe rusteloosheid behandeld wordt, formeel, en informeel	388
33. Afscheidsbrief voor de uitgever	402
34. Vergeef me, mijn geliefde broeders! Een verklarende brief voor de broeders-muizen	407

1. HET BEGIN VAN MIJN CARRIÈRE ALS SCHRIJVER

Mijn loopbaan als schrijver is totaal onverwachts begonnen, op een dinsdagochtend, en helemaal buiten mijn wil om. Blijkbaar had iemand een lasterlijke aanklacht tegen me ingediend, de één of andere buurman of een familielid, want op die nachtmerrieachtige ochtend heb ik iets beleefd wat ik nooit meer zal vergeten. In plaats van het ontbijt, dat mijn echtgenote Piep-Gruby gewend was mij meestal op dinsdagen en wettelijke feestdagen ter plekke op mijn legerstede te serveren, trof ik mijzelf opeens aan zonder ontbijt én bovendien nog eens gearresteerd door twee muizen, vertegenwoordigers van de publieke opinie. Deze vertegenwoordigers waren ons huis binnengestormd en hadden mij uit mijn warme bedje gerukt, zonder mij uit te leggen waarom zij mij arresteerden. Alles gebeurde snel, veel te snel om nog te kunnen begrijpen hoe dit allemaal kon gebeuren.

Door deze plotselinge verrassing kwam ik er niet meer aan toe hen te vragen waarom zij me arresteerden, en hoe het hun gelukt was om ons hol binnen te dringen zonder de geheime elektronische code van het slot te kennen en zonder te zijn tegengehouden door mijn wederhelft.

Ik zou nog heel veel andere vragen hebben willen stellen, alle in verband met hun merkwaardige verschijning en vanzelfsprekend zou ik heel graag antwoorden hebben willen krijgen op al deze vragen. Maar, ik heb niet de kans gekregen om ook maar één enkele vraag te stellen, met als gevolg dat ik ook geen enkel antwoord heb gekregen. Ik besepte onmiddellijk dat elk verzet zinloos zou zijn. En, aangezien ik toch geen enkele mogelijkheid had om mij te verdedigen, en ook Piep-Gruby niet aanwezig was om met haar geschreeuw de burens of het Comité tot Bijstand van de Bewoners te hulp te roepen, grepen zij me vast. De ene greep mij bij de voorpoten en de andere bij de

achterpoten. En daar ging ik...

Welnu, van zo'n manier van arresteren heb ik nog nooit gehoord. Om je op te tillen bij je poten en je staart over de grond te laten slepen... zonder je een document of een officieel papier te laten zien – of eventueel een arrestatiebevel, zoals men gewoonlijk doet – en zonder het recht te krijgen om je te verdedigen of je testament te schrijven, dat was meer dan erg.

Ik dacht aan al deze dingen terwijl zij me voortsleepten, onmachtig, zonder verdediging en bovendien ook nog hongerig.

Mijn buik viel helemaal in, mijn hoofd viel opzij en ik zag de grond en het gras onder me wegglijden, terwijl we voort sjokten naar een onbekende bestemming. Kijk eens aan... dacht ik, wat er kan gebeuren met een eerlijke muis, onschuldig en een goede vader voor zijn gezin, plotseling, zonder enige aankondiging, op een doodgewone dinsdag, terwijl ik totaal andere dingen verwachtte en de wereld mij goed en mooi toescheen.

Wat zou er met mijn echtgenote gebeurd zijn? Waar zou zij gebleven zijn? En hoe is het mogelijk dat niemand van de burens het binnendringen van de twee vertegenwoordigers van de publieke opinie in ons hol heeft opgemerkt? Juist als je hoopt dat er wel wat burens aanwezig zijn, die zien wat er gebeurt en jou te hulp schieten door hard te schreeuwen, merk je plotseling dat er helemaal niemand in de buurt is en dat er een stilte heerst alsof dat altijd al zo geweest is en alsof dat zo gewoon behoort te zijn.

Want als je ze niet nodig hebt zijn ze juist wel altijd in je buurt. Je hebt geen stilte, geen rust en ook geen privacy. Je eigen leven lijkt wel hun bezit te zijn; zij weten wat je eet, wat je drinkt, hoeveel je slaapt en zelfs wat je droomt. Maar als je ze opeens hard nodig hebt, zijn ze nergens te vinden. Het lijkt wel alsof de aarde ze allemaal opgeslokt heeft.

Als ik niet bij iedere stap van de twee vertegenwoordigers een schurende pijn had gevoeld, alsof iemand mij de poten uit mijn lijf rukte, en boven alles een heel sterk hongergevoel had, dat mijn maag kwelde, zou ik gedacht hebben dat ik nog steeds sliep en dat ik iets droomde dat op een marteling of een nachtmerrie leek.

Mijn geluk was, dat de twee van tijd tot tijd moe werden en me loslieten om hun vermoeide ledematen wat rust te gunnen. Anders zou ik vast en zeker zoveel pijn niet hebben kunnen doorstaan.

Tijdens een van deze pauzes ging daar juist een medebroeder-politie-muis voorbij, die zijn gebruikelijke bewakingsronde maakte. Hij had een snor, weelderiger dan die van een burger-muis en hij hield zijn rechterpoot stevig vastgeklemd om het handvat van zijn sabel. Recht tegenover ons aangekomen, vertraagde hij zijn stappen, en keek met strengheid naar onze merkwaardige groep – ik, uitgestrekt op mijn rug, en zij, de een bij mijn hoofd en de ander bij mijn staart, zwaar hijgend van inspanning. Zo te zien echter, kwam iets in de houding van die twee hem bekend voor, of, misschien dat diegenen die de publieke opinie vertegenwoordigden een soort gedrag vertoonden, dat iedere wijkagent onmiddellijk herkende. Ik weet het niet... En vraag me dat ook niet... maar de politieagent groette ons met veel respect, waardoor zelfs ik, plat op mijn rug als ik lag, ongewild moest glimlachen en drie keer met mijn staart kwispelde, zoals dat hoort bij goed gedrag. Daarna verdween de agent en de twee pakte me weer op alsof er niets gebeurd was en sleepten me weer verder.

In mijn hoofd krioelden steeds andere vragen, een heleboel, wat betreft mijn arrestatie. Wat voor soort van arrestatie was dit eigenlijk? Wie waren toch deze twee en wie vertegenwoordigden deze twee indringers eigenlijk? Hadden ze eigenlijk wel het recht om iemand te arresteren? En als ze inderdaad dit recht hadden, waarom hebben ze

me dan niet op een normale manier gearresteerd, zoals ze dat op de televisie en in alle officiële films laten zien? En, waarom brachten ze me dan niet naar het dichtstbijzijnde politiebureau, maar een totaal andere richting uit?

Maar mijn vragen hadden geen enkele zin als ze toch alleen maar in mijn hoofd weerklonken en ik ze niet uitpiepte om gehoord te worden. Ik moest kalm blijven en mijn helderheid bewaren, om op het juiste moment al mijn vragen te kunnen stellen in een correcte volgorde vanuit een logisch standpunt, en mijn mening te kunnen zeggen, duidelijk, en voor iedereen begrijpelijk.

Kort daarna verlieten wij de stad. Wij zagen geen voorbijgangers en geen politieagenten meer. Eensklaps bleven de vertegenwoordigers staan, onverwachter nog dan bij de andere keren en lieten mij op mijn rug vallen, waarbij ik mijn zevende en achtste wervel ernstig bezeerde. Maar zij schenen zich helemaal niet te bekommeren om mijn gezucht, want, onmiddellijk nadat ze mij loslieten, strekten zij zich meteen snel op hun buik uit, haalden witte zakdoeken met paar-se stippels tevoorschijn en begonnen zich zorgvuldig het zweet van het voorhoofd te vegen, tegelijkertijd om zich heen kijkend, alsof zij zich ervan wilden verzekeren dat zij op de juiste plek waren aangekomen.

Het was een uitgestorven plaats, naast een kleine verlaten steengroeve, met een paar verroeste gereedschappen die hier en daar op de grond verspreid lagen, wat er op duidde dat er al lange tijd niemand meer voorbij was gekomen.

De twee vertegenwoordigers leken tevreden met de toestand van de plaats. Zij keken soms naar elkaar, soms in het rond en knikten tevreden hun hoofd, alsof zij in hun officiële taal zoiets wilden zeggen als: ja... ja... het is goed... alles in orde. Daarna stonden ze allebei op, als op een teken, stopten hun zakdoeken terug in hun officiële

tas – een soort van conducteurstas, als van een kaartjesknipper – waaruit zij beiden, weer net als op een teken, ieder een slagersmes tevoorschijn haalden, lang en dun en met twee snijkanten, die zij in het licht begonnen te onderzoeken, door handig één van hun nagels over het snijvlak te laten glijden.

Dat duurde een tijdje, maar of dat een lange of een korte tijd was kan ik jullie niet vertellen. Want de tijd van toen kon ik niet in alle rust inschatten zoals gewoonlijk, als ik niet in hechtenis was. En zelfs als ik toen geprobeerd zou hebben de tijd in te schatten, zou het me toch niet gelukt zijn om tot een juiste conclusie te komen, omdat mijn hart verschrikkelijk bonkte, alsof het uit mijn borst zou springen, en in mijn hoofd suisde, knarste en loeide het, alsof juist op dat moment net boven mijn hoofd een stoomlocomotief voorbijraasde, die nog veertig wagons achter zich aan trok, volgeladen met stenen en kanonskogels.

Intussen keken de twee vertegenwoordigers van tijd tot tijd even naar mij, misschien om zich ervan te overtuigen of ik er nog was en nog leefde. Ik hoef jullie vast niet meer te vertellen wat ik voelde terwijl zij zo naar mij keken, want ik zou daar toch ook niet toe in staat zijn. Je eigen dood onder ogen te zien is geen gemakkelijke zaak. Ik weet alleen dat ik tegelijkertijd rilde van kou en transpireerde de warmte, Maar, zowel de kou als de warmte waren veel heviger dan gewoonlijk.

Aan zo'n einde had ik nooit gedacht. Als muis te sterven als een hond, is iets wat nog nooit voorgekomen was, en ook in de toekomst stellig niet meer voorkomen zal.

Nu kon ik niets meer doen. Wegrennen had geen zin. Ik wist dat een vertegenwoordiger van de publieke opinie-muis sneller rent dan een gewone muis, zelfs als deze rent voor zijn leven. Hoe hard een officiële muis kon rennen was bij iedereen bekend. Het had geen

enkele zin om dit feit op de proef te stellen. Vluchten zou hier betekenen om direct de dood tegemoet te rennen, terwijl ik, als ik rustig afwachtte, mijn leven met enkele ogenblikken zou kunnen verlenen. Ik kon niets anders doen dan afwachten, en naar hen kijken hoe ze bezig waren de scherpste van hun messen te controleren, met een geduld en een pietluttigheid, wat alleen maar een ambtenaar in dienst van de regering kan opbrengen. En zoals jullie zien, juist deze slimme tactiek van mij bewees de juiste te zijn.

Het feit dat mijn hart niet uit mijn borstkas gesprongen is, of, het feit dat ieder moment van wachten mij een eeuw geleken heeft, waren op dat moment de gewone bestanddelen van het leven. Ik wachtte, maar ik leefde. En het wachten bewees zijn nut te hebben. Dat heeft me gered.

Nadat zij nog een tijdje hun messen hadden gecontroleerd, staken ze die terug en haalden ieder uit dezelfde officiële kaartjes-controler-tas een opgevouwen papier dat ze begonnen glad te strijken, langzaam en zorgvuldig, om het niet te verkreukelen, misschien uit respect voor het papier of, weet ik veel waarom. En weer begonnen ze afwisselend naar elkaar en in het rond te kijken om zich ervan te overtuigen, dat alles in orde was.

Jullie zullen begrijpen dat ik nu wat rustiger was geworden. Mijn hart klopte iets normaler, omdat ik wist dat papier minder gevaarlijk is dan een slagersmes. En ik zal jullie eerlijk bekennen dat ik ook tik-keltje nieuwsgierig begon te worden en ik wilde graag begrijpen wat dit allemaal te betekenen had. En dan, als mijn leven nu misschien toch tot een einde moest komen, dan zou ik minstens willen begrijpen waarom al deze gebeurtenissen, en waarom op die manier.

In het begin speelden ze met de messen, en nu met de papieren. Het zou niet slecht zijn de hele onderlinge samenhang van de gebeurtenissen te begrijpen, alvorens over te stappen naar het hierna-

maals, zo dacht ik. Ik wist dat er een verband moest bestaan tussen al deze dingen, alleen begreep ik dat niet. Een vertegenwoordiger van de publieke opinie doet nooit iets zonder een precies doel. Dat was duidelijk voor mij.

Het is waar dat mijn hart een beetje gekalmeerd was, maar mijn hoofd ging door met suizen en loeien alsof al mijn bloed alleen maar naar mijn hoofd stroomde. Ik voelde mijn maag en mijn benen tintelen, waarschijnlijk door gebrek aan bloed, wat me ergerde, want daardoor kon ik me niet zo goed concentreren als ik zou willen.

Maar de vertegenwoordigers hielpen me echter, door te stoppen met het gefrunkik aan de papieren. Eén van hen duwde het papier dat hij tussen zijn poten hield onder mijn neus en piepte in mijn oor: – “ga in de houding staan en volg aandachtig de tekst”. De ander begon met luide stem zijn papier voor te lezen.

– “Jij, die hier onder arrest staat, door ons bevel, zal vanaf nu tot onze beschikking staan en van de Hooggeachte, Wijze en Almachtige Meester Uitgever, om te helpen bij het oprichten van de basis van een nieuwe cultuur, die, van de door de mensen onderdrukte dieren. Voor dit doel vragen wij je onvoorwaardelijke medewerking en volstrekte toewijding, om dit eeuwenlang verwaarloosde culturele project te realiseren en waarvoor jij beloond zal worden door je in leven te laten en wat voedsel te krijgen om niet van honger om te komen. Maar vanaf nu zal jouw leven ons bezit zijn. Je zult het alleen maar kunnen benutten als een soort van lening, en wij zullen op ieder moment dit voorrecht van jou kunnen intrekken. Jouw leven dus, is niet meer van jou. Vergeet dat niet. Doe al wat in je vermogen ligt om ons niet te dwingen dit recht van ons in praktijk te brengen. Bewijs dat je het waardig bent door ons in leven gelaten te worden. Ondertekend, Chef van de sectie”.

De vertegenwoordiger-muis vouwde zijn papier op, en met de-

zelfde zorgvuldigheid waarmee hij dit ook uit de tas gehaald had, stopte hij het weer terug. Er volgde nog een enkele blik naar elkaar en in het rond, waarna zij zich met grote snelheid uit de voeten maakten, en weg waren ze.

Ik zal jullie maar niet zeggen hoe ik me naar huis heb gesleept en hoe ik me de hele dag gevoeld heb. Niet alleen dat ik mijn ontbijt niet meer kon aanraken, maar ook kon ik de hele dag zelfs geen slok mineraalwater meer door mijn keel krijgen, alsof iemand met een nijptang mijn keel dichtkneep. Ik heb noch mijn echtgenote, noch mijn kleintjes kunnen vertellen wat mij overkomen is en wat ik allemaal heb doorgemaakt, omdat het geen zin had en ze me waarschijnlijk toch niet geloofd zouden hebben. Tegen de avond begon ik zelfs te twifelen aan de waarheid van deze gebeurtenissen. Daarom heb ik tot nu toe niemand iets hierover gezegd, en zal ik ook vanaf nu niemand iets hierover vertellen.

Pas later heb ik beter begrepen wat er gebeurd was, en dat, in feite, mijn arrestatie niets anders betekend heeft dan het begin van mijn loopbaan als schrijver.

Een begin, merkwaardig in zijn soort, maar hoe dan ook, een begin.